Maa- ja metsätalousministeriö, luonnonvaraosasto, erätalousyksikkö

Ylitarkastaja Jussi Laanikari
Ylitarkastaja Janne Pitkänen

HE 106/2017 vp eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018 ja sen puitteissa riistatalous

Muistio valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston kuulemiseen 25.10.2017

2018 TAE:ssa riistatalouden määrärahat ovat osa Luonnonvaratalous-lukua (luku 30.40)

30.40.42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

- Momentille esitetään 8,45 milj. euroa.
- Vahingot tulevat olemaan vuoden 2016 tasolla
- Silloin vahinkojen määrä oli noin 10,9 miljoonaa euroa, josta porovahinkojen osuus oli 10,4 milj. euroa ja kotieläinvahinkojen osuus 0,5 milj. euroa ja vahinkojen ehkäisemistoimenpiteiden osuus noin 0,5 milj. euroa
- Komission porovahinkojen korvausjärjestelmän notifioinnissa Suomelle myöntämä maksuvaltuus on enintään 10 milj. euroa, joten porovahinkoja ei saa korvata maksuvaltuutta enempää.
- Kun käytettävissä on lisäksi vajaa 1 milj. euroa edelliseltä vuodelta siirtyvää määrärahaa (vuoden 2016 budjetointimuutoksen johdosta), joudutaan maksettavia vahinkojen korvauksia leikkaamaan noin 2 milj. eurolla

30.40.41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

- Momentille esitetään 4,575 milj. euron määrärahaa.
- Vuoden 2017 talousarvioon verrattuna määräraha nousee 1,175 milj. eurolla
- Maksut käytetään hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta aiheutuviin menoihin sekä riistavahinkorekisteristä ja muista hirvieläinten metsästyksen hallinnointiin liittyvistä tietojärjestelmistä (mm. omariista) aiheutuviin menoihin. Lisäksi varoja voidaan käyttää hirvieläinkantojen seurannasta, tutkimuksesta ja hoidosta aiheutuviin menoihin sekä muihin vastaaviin menoihin.
- Vastaavat tulot on merkitty momentille 12.30.42.

- Hirvieläinten aiheuttamat metsävahingot 2017 pysyivät ennallaan edellisvuoteen verrattuna ollen 465 000 euroa. Edellisenä vuonna vahingot olivat 463 000 euroa. Hirvieläinten aiheuttamat maatalousvahingot nousivat 260 000 euroon. Edellisenä vuonna ne olivat 180 000 euroa
- Riistavahinkoasetus tarkistettiin toukokuun alussa RVahL:n 14 §:n mukaisesti ja samalla otettiin käyttöön metsävahinkojen summa-arvomenetelmän uusimmat aputaulukot (2013)
- taimikoiden arvot nousseet 2013 taulukoissa vuoden 2007 taulukoihin verrattuna, joten vaikutus n. +25 % samalla vahinkomäärällä.
- Arviointimenetelmän yksinkertaistaminen nostaa keskimääräistä korvaustasoa n. +9 %

30.40.50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

- Momentille esitetään 11 920 000 euron määrärahaa.
- Vuoden 2017 talousarvioon verrattuna määräraha nousee 1,790 milj. euroa. Määräraha perustuu riistanhoitomaksukertymään, joka on merkitty tuloarvion momentille 12.30.45. Arvioitu metsästäjämäärä vuodelle 2018 on 305 700.
- Riistanhoitomaksua esitetään korotettavaksi 33 eurosta 39 euroon. Esitys liittyy hallituksen esitykseen (HE 117/2017 vp) eduskunnalle laeiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain, riistahallintolain ja riistavahinkolain 46 §:n muuttamisesta.
- Riistanhoitomaksu on valtion metsästäjiltä keräämä veroluontoinen maksu, jonka valtio ohjaa laissa riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta säädetyllä tavalla riistahallinnon ylläpitämiseen ja riistatalouden edistämiseen.
- Keskeinen tarve riistanhoitomaksun korotukselle aiheutuu riistanhoitoyhdistyksien vapaaehtoisen yhdistymisen tukemisesta ja toiminnanohjauksen vahvistamisesta.
- Riistanhoitoyhdistykset ovat osa riistahallintoa eli ne ovat välillistä julkista hallintoa. Niille on uskottu riistapolitiikan kannalta tärkeitä tehtäviä, kuten uusien metsästäjien koulutus ja nuorisotyö. Riistanhoitoyhdistykset hoitavat julkisia hallintotehtäviä: metsästäjätutkinnot, ampumakokeet, metsästyksen valvonnasta vastaavien viranomaisten avustaminen, riistavahinkotarkastuksiin osallistuminen). Nämä tehtävät edellyttävät, että perustuslain 124 §:ssä säädetyt edellytykset kuten mm. hyvän hallinnon vaatimuksien toteutuminen, turvataan.
- Osassa riistanhoitoyhdistyksissä uusia vapaaehtoisperiaatteella toimivia toiminnanohjaajia on ollut vaikea saada. Nykytilanteessa toiminnanohjaajilla ei monesti ole resursseja toteuttaa aktiivista toimintaa, kuten riistavahinkotarkastuksiin osallistumista, metsästäjien koulutuksia sekä kouluyhteistyötä ja nuorisotyötä.
- Samalla riistanhoitoyhdistyksien toiminnan perusrahoituksen jakoperusteet uudistettaisiin niin, että valtionavustus määräytyisi toiminnan tuotoksien perusteella. Lisäksi rahoitusta ohjattaisiin riistanhoitoyhdistysten alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittäviin hankkeisiin, Suomen

riistakeskuksen toiminnan kehittämiseen sekä riistakonsernin strategian toiminnallistamiseen ja riistataloutta edistäviin hankkeisiin kuten riistan elinympäristöjen hoitoon.